

DRUŠTVO ZA ZAŠTITU BILJA SRBIJE

XVII SAVETOVANJE O ZAŠTITI BILJA
Zbornik rezimea radova

Zlatibor, 28. novembar - 1. decembar 2022. godine

XVII SAVETOVANJE O ZAŠTITI BILJA, Zlatibor, 28. novembar – 1. decembar 2022. godine

STRUČNI ODBOR

Željko Milovac, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad, predsednik

Članovi:

Ivana Jovičić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd-Zemun
Sonja Gvozdenc, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad
Slavica Vuković, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad
Sava Vrbničani, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd - Zemun
Milan Brankov, Institut za kukuruz, Zemun Polje.
Sonja Tančić, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad
Ivana Stanković, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd-Zemun
Ivan Vučurović, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Nevena Zlatković, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Danijela Ristić, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Darko Jevremović, Institut za voćarstvo, Čačak.
Ivan Milenković, Šumarski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd
Aleksandar Sedlar, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad.
Milena Marčić, Prognozno izveštajna služba RS
Dejan Marčić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd-Zemun
Goran Jokić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd-Zemun

ORGANIZACIONI ODBOR

Nenad Trkulja, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd, predsednik

Članovi:

Goran Aleksić, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Aleksa Obradović, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd-Zemun
Nataša Duduk, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd-Zemun
Bojan Konstatinović, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad
Milena Popov, Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad
Filip Franeta, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad
Emil Rekanović, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd
Dijana Eraković, Galenika-Fitofarmacija a.d., Beograd
Milan Sudimac, Agrosava d.o.o, Beograd
Luka Matić, Agroarm d.o.o, Vrčin
Vesna Urošević, Agromarket d.o.o, Kragujevac
Nešo Vučković, Nufarm, Austria
Dušica Bojović, BASF Srbija d.o.o, Beograd
Srdana Petrović, Corteva Agriscience SRB d.o.o, Novi Sad
Dragan Lazarević, Bayer d.o.o, Beograd
Goran Milošević, Delta Agrar, Beograd
Aleksandar Jotov, Savacoop doo, Novi Sad
Miroslav Ivanović, Syngenta Agro doo, Beograd

Izdavač	Društvo za zaštitu bilja Srbije, Nemanjina 6, 11080 Beograd
Za izdavača	Dr Goran Aleksić
Štampa	KAKTUSPRINT, Beograd
Tiraž	50 Beograd, 2022.

CIP – Каталогизacija u publikaciji Narodna biblioteka Srbije, Beograd
632(048)

САВЕТОВАЊЕ о заштити биља (17; 2022; Златибор)

Zbornik rezimea radova/XVII savetovanje o zaštiti bilja, 28. novembar – 1. decembar 2022., Zlatibor.-Beograd:

Društvo za zaštitu bilja Srbije, 2022 (Beograd: Kaktusprint). 84 str.; 24 cm

Tiraž 50. -Registar.

ISBN-978-86-83017-40-9

а) Биљке – Заштита – Апстракти б) Пестициди - Апстракти

COBISS.SR-ID 79493641

PROGRAM XVII SAVETOVANJA O ZAŠTITI BILJA

Ponedjeljak, 28. 11. 2022.

16 ⁰⁰ -20 ⁰⁰	REGISTRACIJA UČESNIKA
18 ⁰⁰ -20 ⁰⁰	Postavljanje postera i probe prezentacija
19 ⁰⁰ -20 ⁰⁰	KOKTEL DOBRODOŠLICE

Utorak, 29. 11. 2022.

8 ⁰⁰ -17 ⁰⁰	REGISTRACIJA UČESNIKA
10 ⁰⁰ -11 ⁰⁰	OTVARANJE SAVETOVANJA I POZDRAVNE REČI Predsedavajući: Goran Aleksić, Željko Milovac, Nenad Trkulja
11 ⁰⁰ -12 ¹⁰	Predsedavajući: Aleksa Obradović, Nevena Zlatković
11 ⁰⁰ -11 ³⁰	Ljiljana Radivojević, Jelena Gajić Umiljendić, Marija Sarić-Krsmanović, Katarina Jovanović-Radovanov: PERSPEKTIVE HEMIJSKOG SUZBIJANJA KOROVA, KADA I KAKO DO NOVIH MEHANIZAMA DELOVANJA <i>(predavanje po pozivu)</i>
11 ³⁰ -12 ⁰⁰	Petar Kljajić, Marijana Pražić Golić, Goran Andrić: EFEKTI FUMIGANTA FOSFORVODONIKA IZ ALUMINIJUM-FOSFIDA NA SKLADIŠNE INSEKTE U SILOSIMA SA PŠENICOM I KUKURUZOM <i>(predavanje po pozivu)</i>
12 ⁰⁰ -12 ¹⁰	Diskusija
12 ¹⁰ -12 ³⁰	Pauza
12 ³⁰ -13 ³⁰	ZAŠTITA POLJOPRIVREDNIH I ŠUMSKIH BILJAKA OD PATOGENA Predsedavajući: Aleksa Obradović, Nevena Zlatković
12 ³⁰ -12 ⁵⁰	Ivan Milenković, Zlatan Radulović, Vesna Golubović Čurguz, Dušan Jovanović, Dragan Karadžić: SEIRIDIUM CARDINALE - NOVI INVAZIVNI PATOGEN NA UKRASNIM BILJKAMA U SRBIJI <i>(uvodno predavanje)</i>
12 ⁵⁰ -13 ¹⁰	Nina Vučković, Ivana Vico, Nataša Duduk: VRSTE RODOVA BOTRYOSPHERA, DIPLODIA, NEOFUSICOCCUM I DIAPORTHE PROUZROKUJU TRULEŽ PLODOVA JABUČASTOG VOĆA U SRBIJI <i>(uvodno predavanje)</i>
13 ¹⁰ -13 ³⁰	Diskusija
13 ³⁰ -15 ⁰⁰	Pauza za ručak
15 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	Predsedavajući: Brankica Tanović, Ivan Milenković
15 ⁰⁰ -15 ¹⁰	Tamara Popović, Jelena Adamović, Anđelka Prokić, Aleksa Obradović: XANTHOMONAS ARBORICOLA PV. PRUNI PROUZROKOVAČ BAKTERIOZNE PJEGAVOSTI KOŠTIČAVIH VOĆAKA U CRNOJ GORI
15 ¹⁰ -15 ²⁰	Milena Lakićević, Saša Orlović, Emina Mladenović, Lazar Pavlović, Anja Đoković: VITALNOST BILJAKA U PARKOVIMA NOVOG SADA
15 ²⁰ -15 ³⁰	Ivan Milenković, Zlatan Radulović, Dušan Jovanović, Vesna Golubović Čurguz, Dragan Karadžić: NOVI DOMAĆINI PARAZITSKE GLJIVE INONOTUS NIDUS-PICI U SRBIJI
15 ³⁰ -15 ⁴⁰	Jelena Adamović, Tamara Popović, Anđelka Prokić, Milan Ivanović, Aleksa

	Obradović: IDENTIFIKACIJA <i>Xanthomonas</i> spp. IZOLOVANIH IZ PAPIRIKE I PROUČAVANJE OTPORNOSTI PREMA BAKAR-SULFATU
15 ⁴⁰ -16 ⁰⁰	Diskusija
16 ³⁰ -20 ⁰⁰	PREZENTACIJE POMAŽUĆIH ČLANOVA DRUŠTVA Predsedavajući: Uroš Vojinović, Marijana Pražić Golić
16 ³⁰ -17 ¹⁰	NUFARM
17 ¹⁰ -17 ⁵⁰	GALENIKA
17 ⁵⁰ -18 ¹⁰	AGROMARKET
18 ¹⁰ -18 ³⁰	BAYER
18 ³⁰ -18 ⁵⁰	CORTEVA
18 ⁵⁰ -19 ¹⁰	AGROUNIK
19 ¹⁰ -19 ²⁰	SYNGENTA AGRO
20 ³⁰	SKUPŠTINA DRUŠTVA ZA ZAŠTITU BILJA

Sreda, 30.11.2022.

10 ⁰⁰ -11 ²⁰	ZAŠTITA POLJOPRIVREDNIH I ŠUMSKIH BILJAKA OD KOROVA Predsedavajući: Danijela Šikuljak, Ljiljana Radivojević
10 ⁰⁰ -10 ²⁰	Goran Malidža, Jovana Krstić: PRVI SLUČAJ REZISTENTNOSTI DIVLJEG SIRKA NA CIKLOKSIDIM I NOVI SLUČAJEVI REZISTENTNOSTI NA ARILOKSIFENOKSI PROPIONATE U SRBIJI: NOVE OPOMENE VEOMA POTCENJENOG FENOMENA <i>(uvodno predavanje)</i>
10 ²⁰ -10 ³⁰	Dragana Božić, Dragan Lazarević, Katarina Jovanović-Radovanov, Nikola Radović, Sava Vrbničanin: ANALIZA ZAKOROVLJENOSTI USEVA KUKURUZA KAO PREDUSLOV ZA ADEKVATAN ODABIR HERBICIDA
10 ³⁰ -10 ⁴⁰	Milena Simić, Milan Brankov, Vesna Dragičević, Natalija Pavlović: ZDRUŽENI EFEKTI PLODOREDA I HERBICIDA U SUZBIJANJU KOROVA U KUKURUZU
10 ⁴⁰ -10 ⁵⁰	Teodora Tojić, Marija Sarić-Krsmanović, Jelena Gajić Umiljendić, Rada Đurović-Pejčev, Tijana Đorđević, Ljiljana Radivojević, Dragana Božić, Sava Vrbničanin: BIOHERBICIDNA SVOJSTVA I HEMIJSKE ANALIZE SEKUNDARNIH METABOLITA IZOLOVANIH IZ STABLA VILINE KOSICE (<i>CUSCUTA CAMPESTRIS</i> YUNCK.)
10 ⁵⁰ -11 ⁰⁰	Tamara Krtinić, Sava Vrbničanin, Olivera Petrović-Obradović: ISHRANA LISNE BUBE AMBROZIJE (<i>Ophraella communis</i>) NA AMBROZIJI, KOROVSKOM I GAJENOM SUNCOKRETU
11 ⁰⁰ -11 ²⁰	Diskusija
11 ²⁰ -11 ⁴⁰	Pauza za kafu i razgledanje postera

11 ⁴⁰ -13 ⁰⁰	PROMOCIJA KNJIGA I PROJEKATA Predsedavajući: Petar Kljajić, Darko Jevremović
11 ⁴⁰ -11 ⁵⁰	Tim priređivača: PESTICIDI U POLJOPRIVREDI I ŠUMARSTVU U SRBIJI - 21. izdanje (promoter: Petar Kljajić)
11 ⁵⁰ -12 ⁰⁰	Draga Graora: ENTOMOLOGIJA U VOĆARSTVU I VINOGRADARSTVU (promoter: Radoslava Spasić)
12 ⁰⁰ -12 ¹⁰	Dejan Marčić: AKARICIDI U SAVREMENOJ FITOMEDICINI (promoter: Petar Kljajić)

12 ¹⁰ -12 ²⁵	Milan Milić, Stevan Savčić, Momir Alvirović, Zoran Stojanović, Milica Janković, Mladen Petrović, Oskar Marko: MOGUĆNOSTI UNAPREĐENJA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE UPOTREBOM AGRODRONOVA
12 ²⁵ -12 ⁴⁰	Radivoje Jevtić: PROJEKAT H2020 "CROPDIVA"- POVRATAK MANJE ZASTUPLJENIH USEVA NA NJIVE
13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰	Pauza za ručak
15 ⁰⁰ -16 ²⁰	IZAZOVI PRIMENE PESTICIDA Predsedavajući: Dejan Marčić, Slavica Vuković
15 ⁰⁰ -15 ²⁰	Tanja Drobnjaković, Dejan Marčić, Antonio Biondi: KOMPATIBILNOST INSEKTICIDA I PARAZITOIDA <i>Encarsia formosa</i>: rezultati i mogućnosti primene <i>(uvodno predavanje)</i>
15 ²⁰ -15 ³⁰	Marijana Pražić Golić, Goran Andrić, Petar Kljajić, Ivan Ćirović, Nenad Tamaš: EFIKASNOST DELTAMETRINA (SC I EC FORMULACIJE) NA DVE POPULACIJE RIZOPERTE, <i>Rhyzopertha dominica</i> F. (Coleoptera: Bostrichidae)
15 ³⁰ -15 ⁴⁰	Jovana Krstić, Goran Malidža, Miloš Rajković, Maja Meseldžija: PRIMENA HERBICIDA U TRAKE U KOMBINACIJI SA MEĐUREDNOM KULTIVACIJOM KAO EFIKASAN NAČIN SMANJENE UPOTREBE HERBICIDA U SOJI
15 ⁴⁰ -15 ⁵⁰	Filip Vasić, Aleksandar Sedlar, Radivoje Jevtić: PRIMENA TEHNOLOGIJA PRECIZNE POLJOPRIVREDE U ZAŠTITI PŠENICE
15 ⁵⁰ -16 ⁰⁰	Bojana Špirović Trifunović, Gorica Vuković, Božidar Udovički, Milan Stević, Dragica Brkić: RAZVOJ METODE ZA ODREĐIVANJE OSTATAKA PESTICIDA U LUBENICAMA LC-MS/MS TEHNIKOM
16 ⁰⁰ -16 ²⁰	Diskusija
16 ²⁰ -16 ⁴⁵	Pauza i razgledanje postera
17 ⁰⁰ -19 ³⁰	PREZENTACIJE POMAŽUĆIH ČLANOVA DRUŠTVA Predsedavajući: Jovana Hrustić, Ivan Vučurović
17 ⁰⁰ -17 ²⁰	AGROMARKET
17 ²⁰ -17 ⁴⁰	BASF
17 ⁴⁰ -18 ²⁰	AGROSAVA
18 ²⁰ -18 ³⁵	SAVACOOP
18 ³⁵ -18 ⁴⁵	ADAMA
20 ³⁰	SVEČANA VEČERA

Četvrtak, 01. 12. 2022.

8 ⁰⁰ -10 ⁰⁰	REGISTRACIJA UČESNIKA
10 ⁰⁰ -11 ²⁰	ZAŠTITA POLJOPRIVREDNIH I ŠUMSKIH BILJAKA OD ŠTETOČINA Predsedavajući: Mirza Dautbašić, Goran Jokić
10 ⁰⁰ -10 ²⁰	Milka Glavendekić, Slađana Dabić, Adiba Džudović, Darko Ivković, Vladimir Javorac, Aleksandra Janković, Marija Komazec, Ženja Marinković, Sanja Pekić, Dijana Stević: REZULTATI NADZORA NAD ŠTETNIM VRSTAMA <i>ANOPLOPHORA</i> SPP., <i>AGRILUS PLANIPENNIS</i> FAIRMAIRE I <i>MONOCHAMUS</i> SPP. U SRBIJI OD 2020-2022. GODINE <i>(uvodno predavanje)</i>

10 ²⁰ -10 ⁴⁰	Goran Jokić, Tanja Blažić, Milica Rajković, Olivera Radić Vukičević, Radmila Sibinović Zlatić, Dunja Dragičević, Bojan Stojnić: PRISUSTVO BAKTERIJE LEPTOSPIRE KOD SIVOG PACOVA (<i>RATTUS NORVEGICUS</i>) POREKLOM IZ SKLADIŠTA ŽITARICA <i>(uvodno predavanje)</i>
10 ⁴⁰ -10 ⁵⁰	Andrea Kosovac, Živko Ćurčić, Emil Rekanović, Jelena Stepanović, Bojan Duduk DIVERZITET CIKADA IZ FAMILIJE CIXIIDAE (HEMIPTERA: AUCHENORRHYNCHA) U USEVIMA ŠEĆERNE REPE U SRBIJI
10 ⁵⁰ -11 ⁰⁰	Osman Mujezinović, Kenan Zahirović, Mirza Dautbašić, Sead Ivojević: INSEKTI ŠTETNICI LISTA BUKVE NA PODRUČJU SREDNJE BOSNE
11 ⁰⁰ -11 ¹⁰	Željko Milovac, Filip Franeta, Petar Mitrović, Slavko Vasin, Ana Marjanović-Jeromela: PROMENA BROJNOSTI ŠTETOČINA LJUSKE ULJANE REPICE
11 ¹⁰ -11 ³⁰	Diskusija
11 ³⁰ -11 ⁴⁵	Pauza
11 ⁴⁵ -12 ³⁰	AKTIVNOSTI UPRAVE ZA ZAŠTITU BILJA MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE REPUBLIKE SRBIJE Predsedavajući: Nebojša Milosavljević, Željko Milovac
12 ³⁰	ZATVARANJE SAVETOVANJA Predsedavajući: Goran Aleksić, Željko Milovac, Nenad Trkulja

Sredstva za realizaciju ovog istraživanja obezbedilo je Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije (ugovor 451-03-68/2022-14/200117).

ANTAGONISTIČKI POTENCIJAL SOJEVA *BACILLUS* SPP. PREMA PROUZROKOVAČU SIVE TRULEŽI (*BOTRYTIS CINEREA*) PARADAJZA U *IN VITRO* USLOVIMA

Vasiljka Karačić², Dragana Miljaković¹, Aleksandra Bulajić², Milan Ivanović²

¹Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Maksima Gorkog 30, 21101 Novi Sad;

²Univerzitet u Beogradu - Poljoprivredni fakultet, Nemanjina 6, 11080 Beograd

E –mail: vasiljka.dragic@gmail.com

Paradajz (*Solanum lycopersicum* L.) je značajna povrtarska vrsta čiju proizvodnju može ugroziti veliki broj bolesti umanjujući prinos i kvalitet plodova. Siva trulež paradajza, koju prouzrokuje gljiva *Botrytis cinerea* Pers., izaziva značajne štete na paradajzu, ali i na više od 1400 drugih domaćina širom sveta. Upotreba fungicida i dalje predstavlja najvažniju meru kontrole ovog patogena. Međutim, zabrinutost javnosti zbog ostataka fungicida u plodovima i pojava rezistentnosti patogena dovele su do stroži regulative u pogledu upotrebe fungicida. Stoga se pojavila potreba za izučavanjem alternativnih mera suzbijanja patogena, a jedna od njih je primena antagonističkih bakterija roda *Bacillus* kao bioloških agensa za kontrolu *B. cinerea*.

Ciljevi istraživanja bili su ispitivanje antagonističkog potencijala tri autohtona soja *Bacillus* spp., poreklom iz Srbije, kao i njihove smeše prema izolatu *B. cinerea* 463-19 na listovima i plodovima paradajza u *in vitro* uslovima. Listovi i plodovi paradajza dezinfikovani su površinski 70% etil alkoholom u trajanju od 40 sekundi, a zatim tretirani prskanjem suspenzije pojedinačnog soja ili smešom sojeva *Bacillus* spp. približne koncentracije 10⁷ ćel/ml. Suspenzije su pripremljene od bakterijske kulture stare 24h gajene u LB (engl. Lysogeny broth) podlozi. Nakon sušenja micelijarni diskovi *B. cinerea*, veličine 9 mm, dobijeni od kulture stare 14 dana gajene na PDA (engl. Potato Dextrose Agar-krompir dekstrozni agar) podlozi, postavljeni su u blizini lisnih nerava, ili na povređenu pokožicu ploda paradajza. Intenzitet oboljenja (engl. disease severity-DS %) na listovima izračunat je prema formuli: $DS(\%) = ((\sum(\text{broj zaraženih listova} \times \text{intenzitet oboljenja}))/ (4 \times \text{broj ocenjenih listova})) \times 100$. Na plodovima paradajza ocenjivan je procenat smanjenja razvoja truleži. Listovi i plodovi inkubirani su pri 25 °C (12 h dan/12 h noć), a ogled je ocenjen nakon 3 dana. Za svaki tretman u ogledu korišćeno je po 10 listova ili 6 plodova, u tri ponavljanja. U kontroli plodovi i listovi tretirani su sterilnom destilovanom vodom (SDV) ili preparatom Switch (aktivne materije ciprodinil i fludioksonil) u koncentraciji 0,23%.

Listovi paradajza tretirani sojevima *B. subtilis* 20.10 i *B. amyloliquefaciens* 21/IV ispoljili su manji intenzitet oboljenja (DS=47,5% i DS=50,8%) u poređenju sa listovima tretiranim SDV (DS=89,1%) i preparatom Switch (DS=52,5%). Za soj *B. amyloliquefaciens* 28.3 zabeležena je vrednost DS=56,6%, a za smešu sojeva DS=73,3%. Na plodovima tretman smešom sojeva dao je najbolje rezultate i inhibirao razvoj truleži za 31,3% u odnosu na SDV. Pojedinačni tretman sojevima *Bacillus* takođe je smanjio razvoj truleži na plodovima: *B. amyloliquefaciens* 21/IV za 25,7% i *B. amyloliquefaciens* 28.3 za 21,44%, dok je soj *B. subtilis* 20.10 umanjio razvoj truleži za zanemarljivih 1,3%. U poređenju sa preparatom Switch, smeša sojeva umanjila je razvoj truleži na plodovima za 39,9%, dok je pojedinačni tretman sojem *B. subtilis* 20.10 umanjio razvoj truleži za 13,7%, *B. amyloliquefaciens* 28.3 za 31,2%, a *B. amyloliquefaciens* 21/IV za 35%. Rezultati ukazuju da u *in vitro* uslovima sva tri soja *Bacillus* spp., pojedinačno kao i u smeši, ispoljavaju antagonistički potencijal prema *B. cinerea*, kako na listovima tako i na

plodovima čime je uspešno izveden prvi korak ka potencijalnoj primeni ovih bioloških agensa u zaštiti paradajza od sive truleži.

Rad je rezultat istraživanja podržanih ugovorom Poljoprivrednog fakulteta u Beogradu i Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije, broj: 451-03-68/2022-14/200116.

MIKOPOPULACIJA LESKE U 2022. GODINI

Teodora Mihaljfi, Dobrila Kovačević, Milica Meseldžija, Marta Loc, Miloš Petrović,
Aleksandra Konjević, Mila Grahovac, Vera Stojšin, Dragana Budakov

Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Trg Dositeja Obradovića 8, Novi Sad
E -mail: dragana.budakov@polj.edu.rs

Leska u Republici Srbiji poslednjih godina postaje sve značajnija jezgrasta voćna vrsta. Vodeća zemlja u svetu po proizvodnji leske je Turska, dok je odmah iza nje Italija. Srbija je u svetu rangirana kao trinaesta zemlja, gde se leska gaji na oko 4,500 ha i godišnja proizvodnja iznosi oko 5,000 tona. S obzirom na to da je leski potrebno sedam godina da bi se ostvario prinosan rod, integralni pristup zaštiti od patogena i štetočina je od suštinskog značaja. Poznavanje mikopopulacije na leski, značajno je za racionalniju primenu bioloških i hemijskih mera zaštite, a istovremeno je poželjno pratiti i prognozirati pojavu insekatskih vrsta koje su potencijalni vektori različitih patogena.

Ekonomski najznačajniji patogeni leske koji prouzrokuju trulež plodova i dovode do značajnih ekonomskih šteta su pripadnici sledećih rodova: *Alternaria* spp., *Aspergillus* spp., *Cladosporium* spp., *Colletotrichum* spp., *Diaporthe* spp., *Fusarium* spp., *Penicillium* spp., *Pestalotiopsis* spp., *Phoma* spp. i drugi.

Za potrebe praćenja mikopopulacije u 2022. godini, prikupljeno je 300 uzoraka plodova leske sa simptomima truleži sa lokaliteta Irig, Ribari, Bački Petrovac, Maglić, Bački Jarak, Odžaci i Banatska Topola. Nakon opisa tipa simptoma oboljenja vršene su fitopatološke izolacije na PDA hranljivu podlogu uz dodatak antibiotika. Kao rezultat prikupljeno je ukupno 94 izolata i na osnovu morfoloških odlika kolonije i reproduktivnih struktura potvrđeno je prisustvo sledećih rodova: *Alternaria* (62%), *Cladosporium* (9,9%), *Epicoccum* (7,7%), *Penicillium* (3,6%), *Fusarium* (3,5%), *Aspergillus* (1,3%) i *Eremothecium* (12%). Prikupljeni izolati služiće kao početni materijal za ispitivanja korelacije između pojave truleži ploda leske i dve ekonomski najvažnije vrste štetnih stenica koje se ishranjuju na ovoj biljnoj vrsti, braon mramoraste stenice – *Halyomorpha halys* i zelene povrtne stenice – *Nezara viridula*, kao i za detekciju vektorskog potencijala ovih insekatskih vrsta.

Ovo istraživanje podržala je kompanija Agriserbia d.o.o. Aleksa Šantić.